

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Jaroslavy Skoumalové a soudců Mgr. Petra Sedláka, Ph.D. a JUDr. Václava Štencla, MA ve věci

žalobkyně: **Ing. D. H., CSc.**
bytem X
zastoupena advokátkou Mgr. Ivou Jermanovou
sídlem Lumiérů 579/36, 152 00 Praha

proti
žalovanému: **Krajský úřad Zlínského kraje**
sídlem tř. Tomáše Bati 21, 761 90 Zlín

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 15. 9. 2020, č. j. KUZZL 60434/2020, sp. zn. KUSP 19111/2017 ÚP-IS

takto:

- I. Rozhodnutí Krajského úřadu Zlínského kraje ze dne 15. 9. 2020, č. j. 60434/2020, sp. zn. KUSP 19111/2017 ÚP-IS, **se zrušuje** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný **je povinen** nahradit žalobkyni náklady řízení ve výši 16 240 Kč do třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám Mgr. Ivy Jermanové, advokátky, se sídlem Lumiérů 579/36, Praha.

Odůvodnění:

I. Předmět řízení

1. Žalobou podanou ke Krajskému soudu v Brně se žalobkyně domáhala zrušení shora označeného rozhodnutí žalovaného, kterým žalovaný opětovně změnil rozhodnutí Městského úřadu Brumov-Bylnice ze dne 8. 2. 2017, č. j. MUBB/SÚ/0798/2017, tak, že

nahradil ve výroku rozhodnutí správního orgánu prvního stupně slovní spojení „*stavebního zákona*“ úplným označením právního předpisu. Ve zbytku rozhodnutí správního orgánu prvního stupně potvrdil.

2. Správní orgán prvního stupně rozhodnutím ze dne 8. 2. 2017 uložil žalobkyni pořádkovou pokutu ve výši 10 000 Kč za to, že dne 27. 1. 2017 znemožnila stavebnímu úřadu vstup do stavby rodinného domu na pozemcích st. p. X a p. č. X v k.ú. V. K., čímž stavebnímu úřadu neumožnila provedené kontrolní prohlídky stavby „výstavba rodinného domu, investor K. A., V. K.734“ na pozemcích st. p. X a p. č. X v k.ú. V. K. za účelem ověření dokumentace skutečného provedení stavby předložené stavebnímu úřadu Brumov-Bylnice dne 12. 9. 2013.

II. Podání účastníků

3. *Žalobkyně v žalobě* uvedla, že uloženou pokutou si žalovaný vynucuje vstup do obydlí podle § 172 odst. 3 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), pod smyšlenými a hrubě nepravdivými záminkami a napadené rozhodnutí podle ní bylo vydáno v rozporu s Listinou základních práv a svobod. V žalobě nejprve shrnula svůj náhled na skutkový stav stavebního řízení a na motivaci stavebního úřadu ke kontrolní prohlídce. Následně zdůraznila, že kontrolovaná stavba byla zkolaudována v roce 1990 a od té doby neprobíhaly žádné stavební práce, tudíž nemůže jít o kontrolní prohlídku dle § 172 stavebního zákona. Dále s odkazy na judikaturu namítla, že předmětná stavba je obydlím a žalovaný si zneužíváním svého postavení vynucuje pokutami nezákonné vniknutí do obydlí. Vedle uvedených skutečností namítla i uplynutí prekluzivní lhůty pro uložení pokuty a tuto námitku v podrobnostech rozvedla s odkazy na judikaturu ve svém stanovisku před jednáním s tím, že objektivní lhůta pro vydání rozhodnutí uplynula nejpozději dne 28. 1. 2020 a žalovaný své rozhodnutí vydal dne 15. 9. 2020.
4. *Žalovaný se ve svém vyjádření* podrobně vyjádřil k nutnosti provedení kontrolní prohlídky s tím, že po prvním kasačním rozsudku zdejšího soudu dospěl k závěru, že lze důvodně předpokládat, že dotčená stavba slouží jako obydlí. Podle žalovaného je znemožněním kontrolní prohlídky to, že žalobkyně nezajistila souhlas uživatele obydlí se vstupem do obydlí v případě kontrolní prohlídky, jejímž účelem je zjištění, zda je stavba obydlí provedena v souladu s vydanými povolením. Podle žalovaného je realizace kontrolní prohlídky legitimním oprávněním stavebního úřadu. V případě běhu prekluzivní lhůty odkázal na charakter deliktu žalobkyně jako pořádkového deliktu, a tudíž se na něj nevztahují lhůty pro přestupky.
5. V replice setrvala žalobkyně na svých námitkách.

III. Posouzení věci

6. Krajský soud v Brně na základě včas podané žaloby přezkoumal napadené rozhodnutí žalovaného v mezích žalobních bodů (§ 75 odst. 2, věta první, s. ř. s.), jakož i řízení předcházející jeho vydání. Při přezkoumání rozhodnutí vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správních orgánů (§ 75 odst. 1 s. ř. s.).
7. Soud zdůrazňuje, že ve věci přezkumu rozhodnutí správního orgánu prvního stupně ze dne 8. 2. 2017, č. j. MUBB/SÚ/0798/2017, rozhoduje již podruhé, když předcházející rozhodnutí žalovaného ze dne 4. 4. 2017, č.j. KUZL 19611/2017, sp. zn. KUSP

19111/2017/ÚP-IS, zrušil rozsudkem ze dne 23. 6. 2020, č. j. 31A 112/2017-89. Klíčovou otázkou proto je, zda v řízení navazujícím na kasační rozsudek žalovaný respektoval závazný právní názor zdejšího soudu, kterým je povinen se řídit ve smyslu § 78 odst. 5 s.ř.s., nicméně před posouzením této otázky je povinen se zdejší soud zabývat námitkou zániku odpovědnosti za přestupek.

K zániku odpovědnosti za přestupek

8. K zániku odpovědnosti za pořádkový delikt se zdejší soud vyjádřil v rozsudku ze dne 26. 1. 2021, č. j. 31A 107/2020-83, ve kterém s odkazem na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 9. 2014, č. j. 9 As 33/2014 – 53, konstatoval, že v případě pořádkových deliktů je nezbytné dovodit existenci lhůty pro její uložení, a to za účelem dodržení principu právní jistoty. Jelikož stavební zákon ani správní řád nestanovují lhůtu pro uložení pořádkové pokuty, za pomoci analogie *legis* bude nejbližší aplikovatelným zákonem zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, a to díky společným znakům pořádkových deliktů a přestupků. V tomto ohledu je nezbytné odmítnout vyjádření žalovaného k posuzované otázce.
9. Zároveň však soud dospěl k tomu, že v nyní posuzované věci prekluzivní lhůta neuplynula.
10. Dle § 20 odst. 1 zákona o přestupcích, platilo, že přestupek nelze projednat, uplynul-li od jeho spáchání jeden rok; nelze jej též projednat, popřípadě uloženou sankci nebo její zbytek vykonat, vztahuje-li se na přestupek amnestie.
11. Dle § 20 odst. 2 zákona o přestupcích platilo, že běh lhůty pro projednání přestupku podle odstavce 1 se přerušuje zahájením řízení o přestupku, jakož i vydáním rozhodnutí o přestupku, jímž je obviněný z přestupku uznán vinným; je-li prvním úkonem v řízení vydání příkazu o uložení pokuty, přerušuje se běh lhůty jeho doručením.
12. Dle § 20 odst. 3 zákona o přestupcích platilo, že přerušením běhu lhůty pro projednání přestupku podle odstavce 1 začíná běh nové lhůty pro projednání přestupku; přestupek však nelze projednat, uplynuly-li od jeho spáchání dva roky.
13. Dle § 112 odst. 4 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, který nabyl účinnosti 1. 7. 2017, se zahájená řízení o přestupku a dosavadním jiném správním deliktu, s výjimkou řízení o disciplinárním deliktu, která nebyla pravomocně skončena přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, dokončí podle dosavadních zákonů.
14. Jak vyplývá z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 17. dubna 2020, č. j. 8 As 82/2018 – 48: „Podobnou konstrukci zvolil zákonodárce i v novém zákoně č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich (dále jen „zákon o odpovědnosti za přestupky“), kde v § 30 toho stanovuje délku promlčecí doby na 1 rok, nebo 3 roky, jde-li o přestupek, za který zákon stanoví sazbu pokuty, jejíž horní hranice je alespoň 100000 Kč. V jeho § 32 odst. 2 písm. b) je uvedeno: „Promlčecí doba se přerušuje [...] vydáním rozhodnutí, jímž je obviněný uznán vinným.“ V jeho §32 odst. 3 se uvádí, že „[b]yla-li promlčecí doba přerušena, odpovědnost za přestupek zaniká nejpozději 3 roky od jeho spáchání; jde-li o přestupek, za který zákon stanoví sazbu pokuty, jejíž horní hranice je alespoň 100000 Kč, odpovědnost za přestupek zaniká nejpozději 5 let od jeho spáchání.“
15. Tuto interpretačně jasnou úpravu dovysvětluje důvodová zpráva, dle které „[n]ový počátek běhu promlčecí doby bude datován dnem, kdy je obviněnému z přestupku oznámeno zahájení

řízení o přestupku, a dále vydáním rozhodnutí, jímž byl obviněný z přestupku uznán vinným, kam lze zařadit též rozhodnutí o upuštění od uložení správního trestu, a rozhodnutí o schválení dohody o narovnání.“ Ani důvodová zpráva tak nenechává prostor jinému výkladu, než je ten, ke kterému dospěl Nejvyšší správní soud ve vztahu ke stejné koncipovanému § 20 odst. 2 zákona o přestupcích.

16. Z předloženého správního spisu soud zjistil, že ke skutku, který zapříčinil uložení pořádkové pokuty, došlo dne 27. 1. 2017. Jednalo se o den, kdy měla proběhnout kontrolní prohlídka stavby a tím to dnem počala běžet lhůta pro zánik odpovědnosti za přestupek. Dne 8. 2. 2017 bylo vydáno rozhodnutí stavebního úřadu, kterým byla žalobkyni uložena pořádková pokuta. Tímto okamžikem došlo k přerušení promlčecí doby a započala běžet nová roční lhůta na projednání přestupku v případném odvolacím řízení. První rozhodnutí o odvolání vydal žalovaný dne 6. 3. 2017 (doručeno žalobkyni 8. 3. 2017), tj. v rámci roční lhůty pro vydání rozhodnutí. Následně podala žalobkyně dne 2. 5. 2017 proti tomuto rozhodnutí žalobu, o které soud rozhodl rozsudkem ze dne 23. 6. 2020, který nabyl právní moci dne 22. 7. 2020. Žalovaný opětovně ve věci rozhodl dne 15. 9. 2020 rozhodnutím, které bylo doručeno žalobkyni dne 29. 9. 2020.
17. S ohledem na § 112 odst. 4 zákona o odpovědnosti za přestupky se nyní posuzovaná situace řídí zákonem o přestupcích, přestože v mezidobí došlo k nabytí účinnosti zákona o odpovědnosti za přestupky.
18. Dle právní úpravy obsažené v zákoně o přestupcích by došlo dne 8. 2. 2018 k uplynutí subjektivní prekluzivní lhůty a dne 28. 1. 2019 k uplynutí objektivní prekluzivní lhůty, v případě zákona o odpovědnosti za přestupky by k uplynutí objektivní lhůty došlo dne 28. 1. 2020.
19. Žalobkyně nicméně pomíjí ustanovení § 41 věta první s.ř.s., dle kterého stanoví-li zvláštní zákon ve věcech přestupků, kárných nebo disciplinárních nebo jiných správních deliktů (dále jen "správní delikt") lhůty pro zánik odpovědnosti, popřípadě pro výkon rozhodnutí, tyto lhůty po dobu řízení před soudem podle tohoto zákona neběží.
20. Při zohlednění citovaného ustanovení platí, že vydáním rozhodnutí správního orgánu prvního stupně dne 8. 2. 2017 počala běžet žalovanému roční lhůta pro vydání rozhodnutí. O odvolání žalobkyně rozhodl žalovaný dne 4. 4. 2017 a rozhodnutí o odvolání nabylo právní moci dne 18. 4. 2017, tj. dva měsíce a 10 dnů po vydání rozhodnutí správního orgánu prvního stupně. Žalobkyně podala žalobu proti tomuto rozhodnutí u krajského soudu dne 2. 5. 2017, tj. 14 dní po právní moci rozhodnutí správního orgánu prvního stupně. Krajský soud vedl řízení o žalobě od 2. 5. 2017 do 22. 7. 2020 a žalovaný posléze vydal nyní napadené rozhodnutí dne 15. 9. 2020 a toto rozhodnutí bylo žalobkyni doručeno 29. 9. 2020 (jak soud uvedl výše), tj. 2 měsíce a 7 dnů po ukončení řízení před zdejším soudem.
21. Z uvedeného plyne, že řízení před žalovaným vč. doby, která uplynula od vydání v pořadí prvního rozhodnutí žalovaného do podání v pořadí první žaloby, trvalo cca 5 měsíců. Jelikož subjektivní prekluzivní lhůta byla stavěna zahájením soudního řízení a po tuto dobu neběžela, vydal žalovaný nyní napadené rozhodnutí v rámci roční subjektivní lhůty pro vydání rozhodnutí dle zákona o přestupcích i zákona o odpovědnosti za přestupky.
22. Ve smyslu § 41 s.ř.s. dochází v případě přestupkových řízení ke stavění i objektivní lhůty pro jejich projednání. V případě objektivní lhůty tato počala běžet dne 27. 1. 2017 a běžela

do dne zahájení řízení před soudem dne 2. 5. 2017 (jelikož žaloba byla posléze úspěšná, je nutné do běhu lhůty zahrnout i dobu mezi právní mocí tehdy napadeného rozhodnutí a zahájením řízení před soudem), tzn. běžela bez 3 a 5 dnů měsíce. Následně se opětovně rozběhla poté, co bylo řízení před zdejším soudem právní mocí rozsudku ve věci sp. zn. 31A 112/2017, tj. 22. 7. 2019, a běžela od 22. 7. 2020 do 29. 9. 2020, tedy 2 měsíce a 7 dní. Celkem běžela celkem 5 měsíců a 12 dní. Ani objektivní lhůta pro zánik odpovědnosti neuplynula.

23. Námitka zániku lhůt pro odpovědnost za přestupek proto není důvodná.

K otázce vstupu do obydlí a respektování závazného právního názoru soudu

24. Podle § 75 odst. 5 s.ř.s. právním názorem, který vyslovil soud ve zrušujícím rozsudku nebo rozsudku vyslovujícím nicotnost, je v dalším řízení správní orgán vázán.

25. V rozsudku ve věci sp. zn. 31A 112/2017 jasně uvedl, že „z obsahu napadeného rozhodnutí není zřejmé, jak byla otázka obydlí hodnocena, tj. pokud v řízení vyšlo najevo, že by se v případě kontrolované stavby mohlo jednat o obydlí, byly správní orgány povinny se v prvé řadě zabývat otázkou, zda skutečně jde o obydlí či nikoliv. V případě, že by se o obydlí nejednalo, dopadalo by na vstup oprávněné úřední osoby do stavby pouze obecné ustanovení § 172 odst. 1 stavebního zákona. Pokud by však správní orgány dospěly k závěru, že kontrolovaná stavba je obydlím, musely by se zabývat tím, zda byly splněny podmínky pro vstup oprávněné úřední osoby do tohoto obydlí podle § 172 odst. 3 stavebního zákona, resp. zda byla žalobkyně povinna umožnit do této nemovitosti vstup. Až teprve poté, co budou mít správní orgány postaveny najisto, zda se jedná o obydlí, resp. zda byly splněny zákonné podmínky pro vstup oprávněné úřední osoby do obydlí, bylo namístě posoudit, zda žalobkyni bylo možné uložit pořádkovou pokutu za neumožnění vstupu do této stavby. Přitom je třeba vycházet z toho, jak již bylo uvedeno, že k uložení pořádkové pokuty podle § 173 odst. 1 písm. a) stavebního zákona je možné přistoupit jen v případech, kdy má oprávněná úřední osoba právo do stavby vstoupit, resp. kdy je vlastník či uživatel povinen oprávněné úřední osobě vstup do stavby umožnit. Prostřednictvím pořádkové pokuty lze vynucovat jen jednání, k němuž je dotčená osoba povinna.“

26. Z uvedeného zcela jednoznačně pro žalovaného vyplývaly následující závěry.

27. Za prvé základním předpokladem pro uložení pokuty je, že stavební úřad byl oprávněn do stavby vstoupit, čemuž odpovídala povinnost uživatele nemovitosti umožnit stavebnímu úřadu vstoupit do obydlí.

28. Za druhé soud vymezil test, při jehož splnění je stavební úřad oprávněn uložit pokutu za porušení povinnosti umožnit vstup do nemovitosti. V prvním kroku testu měl žalovaný zodpovědět otázku, zda je kontrolovaná stavba obydlím. V druhém kroku se žalovaný měl zabývat tím, zda byly splněny podmínky pro vstup oprávněné úřední osoby do obydlí podle § 172 odst. 3 stavebního zákona, resp. zda byla žalobkyně povinna umožnit do této nemovitosti vstup. Ve třetím kroku se má žalovaný zabývat tím, zda mu vlastník (uživatel) oprávněně (ne)umožnil vstup do obydlí a teprve ve čtvrtém kroku bylo namístě posoudit, zda žalobkyni bylo možné uložit pořádkovou pokutu za neumožnění vstupu do této stavby.

29. Druhý krok testu podrobně rozvedl Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne ze dne 18. 12. 2019, č. j. 7 As 170/2019-31, kde k § 172 odst. 3 stavebního zákona uvedl: „Podle uvedeného ustanovení může oprávněná úřední osoba do obydlí vstoupit, jen pokud je to

nezbytné pro ochranu života, zdraví nebo bezpečnosti osob (pokud je obydlí užíváno také pro podnikání nebo provozování jiné hospodářské činnosti, může do něj oprávněná úřední osoba vstoupit též, je-li to nezbytné pro plnění úkolů veřejné správy podle tohoto zákona). Pouze v těchto případech je uživatel obydlí povinen oprávněné úřední osobě vstup do obydlí umožnit.“

30. Dále Nejvyšší správní soud konstatoval, že „krajský soud nepochybil, pokud dovodil, že správní orgány jsou před uložením pořádkové pokuty (za znemožnění vstupu do stavby) povinny postavit najisto, zda je předmětná stavba obydlím, či nikoliv, a návazně pak i případně, zda jsou důvody pro vstup do tohoto obydlí dle § 172 odst. 3 stavebního zákona.“
31. Důvody pro vstup do obydlí proto soudy vymezily zcela jasně ve vazbě na § 172 odst. 3 stavebního zákona jako **ochranu života, ochranu zdraví nebo zajištění bezpečnosti osob**.
32. Úkolem žalovaného bylo proto v řízení, které navazovalo na první zrušující rozsudek zdejšího soudu, za prvé zjistit, zda lze předmětnou stavbu ve spoluvlastnictví žalobkyně považovat za obydlí, a za druhé zjistit a skutkové podložit, zda je vstup do obydlí nutný pro ochranu života, ochranu zdraví nebo zajištění bezpečnosti osob. První část žalovaný splnil dotazem na p. K., která potvrdila, že předmětnou nemovitost užívá jako obydlí. Na zjišťování důvodů pro vstup do obydlí, natož zajištění důkazních prostředků, které by se staly součástí správního spisu žalovaný rezignoval a namísto toho, aby postupoval tak, jak soud vyjevil v předchozím rozsudku, rozvinul úvahu o tom, že právo vstupovat do obydlí je legitimním oprávněním žalovaného. Zcela se tak vyhnul respektování právního názoru zdejšího soudu.
33. Krom toho, že je postup žalovaného v rozporu s právním názorem soudu a s tím, co soud vyložil za důvody, pro které mohl stavební úřad uložit žalobkyni pokutu, je postup, který zvolil žalovaný nezákonný. Zatímco v případě předcházejícího rozhodnutí mohl soud vycházet z toho, že žalovaný nedostatečně zjistil skutkový stav, v případě současného rozhodnutí si musel být žalovaný beze všech pochybností vědom toho, co soud považuje za podstatné pro uložení pokuty žalobkyni. Jelikož žalovaný se důvody pro vstup do obydlí vůbec nezabýval a „obešel“ tak vědomě závazný právní názor zdejšího soudu, nelze jinak, než považovat jeho rozhodnutí za nezákonné.
34. Úvahy o tom, zda je právo stavebního úřadu vstupovat do obydlí legitimním oprávněním, jsou v nyní posuzované věci naprosto nadbytečné. Ani zdejší soud, ani Nejvyšší správní soud v rozsudku v související věci sp. zn. 7 As 170/2019, nekonstatovaly, že by neměl stavební úřad právo vstupovat do obydlí. Pouze vymezily podmínky, za kterých se tak může stát. Na tom nic nemění ani žalovaným citované rozsudky zdejšího soudu ze dne 20. 3. 2019, č. j. 29A 11/2017-100 a č. j. 29A 183/2017-64, ani rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 6 As 87/2019-34.
35. Nevyšší správní soud se ve věci sp. zn. 6 As 87/2019 důvody pro vstup do obydlí blíže nezabýval (srov. „[23] K námitce stěžovatelů, dle které čím vyšší zásah do práv (rovněž do čl. 12 odst. 3 Listiny základních práv a svobod), tím je zásadnější, aby takový zásah byl řádně odůvodněn a byla pečlivě zvážena jeho nutnost a účelnost, Nejvyšší správní soud uvádí, že i tomuto požadavku krajský soud v souzené věci dostal. Odůvodněním limitů zásahů do práva na nedotknutelnost obydlí, včetně jeho přiměřenosti a účelnosti s ohledem na konkrétní okolnosti tohoto případu, se krajský soud (inspirovan náležením Ústavního soudu ve věci sp. zn. Pl. ÚS 2/17) věnoval pod body 58. až 60. napadeného rozsudku. Vzhledem k tomu, že věcnou správnost těchto závěrů stěžovatelé v kasační stížnosti konkrétně nezpochybnili, Nejvyšší

správní soud se hodnocením správnosti a zákonnosti těchto závěrů nemohl ve své rozhodovací činnosti blíže zabývat.“).

36. Krajský soud se v rozsudcích ve věci sp. zn. 29A 11/2017 a sp. zn. 29A 183/2017 konkrétními důvody pro vstup do obydlí taktéž nezabýval, když v bodech 59. a 60. rozsudku ve věci sp. zn. 29A 11/2017, resp. v bodech 51. a 52 rozsudku ve věci sp. zn. 29A 183/2017 pouze dospěl k závěru, že oprávnění stavebního úřadu vstupovat do obydlí není porušením garantované nedotknutelnosti obydlí a je legitimním opatřením k zajištění ochrany veřejných zájmů chráněných stavebním zákonem.
37. Ani jeden rozsudek ale nic nemění na tom, že i legitimní oprávnění stavebního úřadu vstupovat do obydlí a tomu odpovídající povinnost vlastníka, resp. uživatele nemovitosti strpět omezení garantované nedotknutelnosti obydlí musí probíhat za zákonem stanovených podmínek a ze zákonem stanovených důvodů, které zcela jednoznačně uvedl jak zdejší soud v rozsudku ve věci sp. zn. 31A 112/2017 a v rozsudku ze dne 28. 3. 2019, č. j. 29 A 115/2017 - 99, tak i Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 18. 12. 2019, č. j. 7 As 170/2019-31.
38. Všechna uvedená rozhodnutí ve svém souhrnu tvoří rámec, ve kterém se musí stavební úřad při snaze omezit ústavně garantovanou nedotknutelnost obydlí pohybovat. Legitimita oprávnění stavebního úřadu ke vstupu do obydlí sama o sobě neznamená generální možnost kdykoliv a za jakýchkoliv okolností vstupovat do obydlí, neboť tím by byl princip nedotknutelnosti zcela vyprázdněn. Skutečnost, že vlastník obydlí je povinen vstup umožnit, neznamená, že je tak povinen učinit kdykoliv bez dalšího. Naopak je to stavební úřad, který musí doložit, že ho ke vstupu do obydlí vedou důvody, které jsou uvedeny v zákoně a na které judikatura poukázala, a to ochrana života, ochrana zdraví nebo bezpečnost osob. Pokud ani v té situaci vlastník obydlí neumožní stavebnímu úřadu vstup do obydlí, teprve pak lze přistoupit k uložení pokuty.
39. Žalovaný nicméně ani po zrušení předcházejícího rozhodnutí správní spis nedoplnil o žádný podklad, ze kterého by bylo možné shledat naplnění důvodů pro vstup do obydlí, tj. neprokázal, že ke kontrolní prohlídce obydlí musí přistoupit z důvodu ochrany života, ochrany zdraví nebo bezpečnosti osob. Jestliže tyto podklady ve správním spise absentovaly při předcházejícím rozhodnutí soudu a jestliže žalovaný v tomto směru žádné nové podklady nedoplnil, tak ani nyní nemůže být závěr soudu jiný, než že důvod pro vstup do obydlí je opětovně neprokázán.
40. Žalovaný namísto soudem požadovaného postupu změnil odůvodnění původního rozhodnutí (a ponechal stejně zcela obecně vymezený skutek ve skutkové větě rozhodnutí o deliktu) a nyní odůvodnil uložení pokuty tak, že žalobkyně znemožnila kontrolní prohlídku tím, že nezajistila souhlas uživatele obydlí se vstupem do obydlí v případě kontrolní prohlídky, jejímž účelem je zjištění, zda je stavba obydlí provedena v souladu s vydaným povolením. Zároveň uvedl, že nebyl povinen přihlídnout k neodůvodněným a neopodstatněným omluvám žalobkyně, která má povinnost i přes dvou případnou omluvu z účasti na zamýšleném úkonu stavebního úřadu počínat si tak, aby zajistila vstup do stavby a na pozemek, na němž stavba stojí. Podle žalovaného tak žalobkyně zavinila stavebnímu úřadu příčinu k uložení pokuty.
41. Uvedené úvahy žalovaného, jdoucí zcela jiným směrem než původní odůvodnění rozhodnutí správního orgánu prvního stupně, jsou za současného stavu zcela irelevantní.

42. Jak soud uvedl výše, není pochyb o tom, že vlastník stavby má povinnost umožnit stavebnímu úřadu vstup do obydlí za účelem provedení kontrolní prohlídky. Není pochyb ani tom, že pokud vlastník stavby brání stavebnímu úřadu ve vstupu do obydlí a v provedení kontrolní prohlídky, může mu stavební úřad vyměřit pořádkovou pokutu. To vše je ovšem až „krok tři“ (umožnění vstupu) a „krok čtyři“ (uložení pokuty) poté, co v „kroku jedna“ ověří stavební úřad, že se v případě stavby jedná o obydlí, a poté, co v „kroku dva“ zjistí a prokáže naplnění důvodů dle § 172 odst. 3 stavebního zákona, neboť, slovy Nejvyššího správního soudu (viz výše), **„Pouze v těchto případech je uživatel obydlí povinen oprávněné úřední osobě vstup do obydlí umožnit.“**, tj. pouze v těchto případech je stavební úřad oprávněn vyžadovat vstup do obydlí v rámci naplnění legitimních opatření k zajištění ochrany veřejných zájmů chráněných stavebním zákonem.
43. V nyní posuzované věci žalovaný stále naplnění důvodů pro vstup do obydlí neprokázal, není tedy naplněn onen „krok dva“ a jakékoliv důvody, kterými se snaží žalovaný zdůvodnit uložení pokuty žalobkyni bez prokázání splnění podmínek § 172 odst. 3 stavebního zákona dle shora uvedené interpretace Nejvyšším správním soudem, nemohou obstát.
44. Pokud žalovaný neprokáže, že jsou naplněny důvody dle § 172 odst. 3 stavebního zákona, jak požadoval zdejší soud v předcházejícím rozsudku, není povinna žalobkyně umožnit žalovanému vstup do předmětné nemovitosti a ani není povinna zajistit vstup do nemovitosti prostřednictvím jiné osoby. Práva a povinnosti uživatele obydlí jsou totiž nutně odvozené od práv a povinností vlastníka. Zákon nestanovuje, že uživatel obydlí musí stavebnímu úřadu umožnit vstup, pokud k tomu není povinen vlastník. Stejně tak platí, že pokud není vlastník povinen umožnit stavebnímu úřadu vstup do obydlí, tak nemůže být jeho povinností zajistit, aby stavebnímu úřadu umožnil vstup uživatel obydlí.
45. Hodnocení (ne)důvodnosti jejích omluv je proto zcela nadbytečné, stejně jako hodnocení toho, zda byla povinna v případě své nepřítomnosti zajistit souhlas uživatele obydlí se vstupem do obydlí v případě kontrolní prohlídky, jejímž účelem je zjištění, zda je stavba obydlí provedena v souladu s vydaným povolením

IV. Shrnutí a náklady řízení

46. S ohledem na vše shora uvedené dospěl soud k závěru, že napadené rozhodnutí je třeba zrušit pro nezákonnost. Z tohoto důvodu napadené rozhodnutí dle § 78 odst. 1 s. ř. s. zdejší soud zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. V dalším řízení žalovaný rozhodne vázán právním názorem vysloveným v tomto rozsudku (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).
47. Výrok o náhradě nákladů řízení vychází z § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobce byl ve věci úspěšný, soud mu proto přiznal právo na náhradu nákladů řízení vůči žalovanému. Žalobce byl v soudním řízení zastoupen advokátem dle zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii. Této osobě dle § 35 odst. 2 s. ř. s. náleží odměna za zastupování. Pro určení její výše se užije vyhláška č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif). Náklady řízení žalobce se sestávají ze zaplaceného soudního poplatku ve výši 3.000 Kč a z odměny a náhrady hotových výdajů zástupce žalobce a cestovného spolu s náhradou za promeškaný čas. Odměna zástupce činí dle § 9 odst. 4 písm. d), § 7 bod 5. a § 11 odst. 1 písm. a) a d)

advokátního tarifu za úkony právní služby (příprava a převzetí věci a účast u jednání) 2 x 3.100 Kč a náhrada hotových výdajů činí dle § 13 odst. 3 citované vyhlášky 2 x 300 Kč. Cestovné dle § 13 advokátního tarifu představuje částku 3.142 Kč, která odpovídá žalobcem doloženým dokladům, spolu s náhradou za promeškaný čas dle § 14 advokátního tarifu ve výši 1.000 Kč. Celkem je tedy žalovaný povinen žalobci na nákladech řízení nahradit částku 16.240 Kč včetně DPH.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno 23. srpna 2022

JUDr. Jaroslava Skoumalová v. r.
předsedkyně senátu